

عنوان مقاله:

تحلیل تمثیلات برگرفته از قلمرو زندگی در آثار احمد جام نامقی

محل انتشار:

مجله نثر پژوهی ادب فارسی، دوره 25، شماره 52 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

مصیب صدیقی - دانشجوی دکتری ادبیات عرفانی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

سیدعلی اصغر میرباقری فرد - استاد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

خلاصه مقاله:

احمد جام نامقی یکی از عارفان قرن ششم و سنت نخست عرفانی، برای بیان و انتقال مفاهیم و آموزه های عرفانی خود از شگرد «تمثیل» کمک فراوانی گرفته است. بیشتر تمثیل های به کاررفته در آثار احمد جام کوتاه، توصیفی و برخاسته از بافت طبیعی زندگی بشری هستند. در این مقاله تمثیل های برگرفته از قلمرو زندگی بشری تحلیل و بررسی شده اند تا مشخص شود احمد جام تمثیلات خود را از کدام قلمروهای زندگی انتخاب کرده است همچنین نحوه پیوند میان مصداق و مفهوم و نقش آن ها در تبیین تجربه های باطنی و آموزه های عرفانی وی معلوم شود. برای این منظور، انواع گوناگونی از تمثیل های به کاررفته در آثار شیخ جام مشخص شد. سپس حوزه های زندگی که تمثیل بر محور آن ها پدید آمده تعیین شده است. با تحلیل و بررسی، هدف شیخ جام از بهره مند شدن از حوزه های مختلف زندگی در تمثیلات خود آشکار شده است و چگونگی پیوند میان ارکان تمثیل، مثال (مصداق) با ممثل (مفهوم) در تمثیلات مشخص شده است. یافته های این پژوهش نشان داده است که تمثیلات احمد جام برخاسته از قلمروهای مختلف زندگی روزمره است. وی با شناختی که نسبت به درک و فهم مخاطبان خود داشته تمثیلات خود را از زندگی روزمره و اموری آشنا و نزدیک به آن ها انتخاب کرده است. اموری مانند سیاست، مشاغل، ویژگی ظاهری انسان، گیاهان، حیوانات و پرندگان، آتش، دریا، شرایط جغرافیایی و زیستی. از دیگر یافته های پژوهش آن است که شیخ جام توانسته بر مبنای دیدگاه قرآنی و شریعت ورزی، ارتباط دوسویه با درباریان و آداب و رسوم اجتماعی پیوند و وجه شباهت های مناسبی بین مصادیق و مفاهیم برقرار کند.

کلمات کلیدی:

واژه های کلیدی: شیخ احمد جام، تمثیل، قلمروهای زندگی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1687028>

